

SOUHRNNÝ PŘEHLED

SHRNUTÍ ZÁKLADNÍCH TENDENCÍ SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE KRAJE

ZA 1. ČTVRTLETÍ 2005

OBYVATELSTVO

Ke konci 1. čtvrtletí 2005 žilo na území kraje 505 109 obyvatel, v tom 247 445 mužů a 257 664 žen. V porovnání se stejným obdobím předchozího roku byl zaznamenán úbytek o 80 osob.

V 1. čtvrtletí 2005 se v kraji živě narodilo 1 238 dětí, což je oproti předchozímu roku o 93 dětí více. Pokračoval růst podílu dětí narozených mimo manželství z 25,9 % v roce 2004 na 28,5 % v roce 2005. Během sledovaného období zemřelo 1 468 osob, což je o 116 osob více než v 1. čtvrtletí roku 2004. Hlavní příčinou smrti i nadále zůstávají nemoci oběhové soustavy s podílem 52,4 % ze všech zemřelých, podíl druhé hlavní příčiny smrti – novotvarů – představoval 22,7 %.

Přirozenou měnou ubylo v kraji 230 obyvatel, tj. o 23 více než v 1. čtvrtletí roku 2004. Z územního hlediska došlo k největšímu úbytku obyvatel přirozenou měnou v okrese Pardubice. Přírůstek stěhováním představoval v 1. čtvrtletí 2005 za Pardubický kraj celkem 54 osob. K úbytku stěhováním došlo v okrese Ústí nad Orlicí (o 77 osob) a v okrese Svitavy (o 7 osob). Naopak v okrese Pardubice byl zaznamenán přírůstek obyvatel stěhováním (o 73 osoby) a v okrese Chrudim (o 65 osob).

Celkový populační úbytek obyvatel od počátku roku se týká okresu Ústí nad Orlicí (100 osob), Svitavy (52 osob) a okresu Pardubice (39 osob). K mírnému přírůstku došlo pouze v okrese Chrudim (15 osob). Za sledované období se počet obyvatel celkem v Pardubickém kraji snížil o 176 osob.

V 1. čtvrtletí 2005 bylo uzavřeno 269 sňatků, ve srovnání s 1. čtvrtletím 2004 se jejich počet zvýšil o 60. Proti stejnému období loňského roku se snížil počet rozvodů v kraji o 4. Zatímco v roce 2004 připadalo na 100 sňatků 175 rozvodů, v roce 2005 jich bylo 134.

Počet potratů se v 1. čtvrtletí 2005 snížil oproti stejnému období o 45. Počet potratů se snížil ve všech okresech Pardubického kraje, nejvíce na Svitavsku a Pardubicku. V Pardubickém kraji dochází k pozitivnímu jevu ve snižování potratovosti. Od počátku roku 2005 bylo ukončeno potratem 24 % těhotenství, ve stejném období roku 2004 to bylo 28 % těhotenství.

ZAMĚSTNANOST A MZDY

Počet zaměstnanců v ekonomických subjektech se sídlem na území kraje, bez podnikatelských subjektů do 20 zaměstnanců, činil za 1. čtvrtletí 2005 celkem 133,8 tis. fyzických osob, což bylo o 0,9 % více než ve stejném období minulého roku. Nárůst počtu zaměstnanců se projevil v okrese Pardubice (o 5,3 %) a v okrese Ústí nad Orlicí (o 0,3 %). V ostatních okresech došlo k úbytku počtu zaměstnanců.

Průměrná hrubá měsíční mzda v kraji vzrostla ve výše uvedených ekonomických subjektech za 1. čtvrtletí 2005 proti předchozímu roku o 5,2 % a činila na fyzickou osobu 15 186 Kč, v přepočtu na plně zaměstnané 15 718 Kč (nárůst o 5,5 %). Ve sledovaném období rostly mzdy ve všech okresech Pardubického kraje, nejrychleji na Pardubicku (o 6,0 %).

K nárůstu mezd v Pardubickém kraji (fyzické osoby) proti stejnému období minulého roku došlo ve všech hlavních odvětvích kromě těžby nerostných surovin, kde se výše průměrné mzdy snížila téměř o polovinu. Nejnížší mzdy vykazovalo odvětví ubytování a stravování (10 865 Kč), nejvyšší odvětví finančního zprostředkování (36 366 Kč). Podíváme-li se na odvětví průmyslu celkem, nejnižší mzdy vykazovalo zpracování dřeva, výroba dřevařských, korkových, proutěných a slaměných výrobků kromě nábytku, kde průměrná mzda na fyzické osoby nedosáhla ani 10 tis. Kč, naopak nejvyšší mzdy dosahovala výroba ostatních nekovových minerálních výrobků (27 960 Kč) a výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepelné energie (26 680 Kč).

Pokud hodnotíme výši průměrné mzdy (fyzické osoby) v rámci celé České republiky, Pardubický kraj se umístil na 11. místě ze všech 14 krajů. Nejvyšší průměrná mzda byla dosažena v Hlavním městě Praha

SOUHRNNÝ PŘEHLED

(22 391 Kč), nejnižší v kraji Vysočina (14 984 Kč). Průměrná hrubá měsíční mzda v Pardubickém kraji je o 2 492 Kč nižší než průměr České republiky.

VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VŠPS)

Počet osob s jediným nebo hlavním zaměstnáním dosáhl v Pardubickém kraji v 1. čtvrtletí 2005 celkem 227,3 tis. osob, z toho bylo 130,3 tis. mužů (57,3 %) a 96,9 tis. žen (42,6 %). V porovnání se stejným obdobím minulého roku byla celková zaměstnanost v kraji o 1,1 tis. osob nižší. Na celkovém počtu osob v hlavním zaměstnání v celé České republice se Pardubický kraj podílí 4,8 %, což je třetí nejnižší podíl mezi kraji. Nejvyšší podíl osob s jediným nebo hlavním zaměstnáním na celkovém počtu těchto osob v České republice byl dosažen v Hlavním městě Praha, Středočeském, Moravskoslezském a Jihomoravském kraji.

Souběžně se svým hlavním zaměstnáním pracovalo v druhém a dalším zaměstnání 6,9 tis. osob. Počet pracujících v dalším zaměstnání se tak meziročně snížil o 0,6 tis. osob. Z celkového počtu 11,2 tis. osob zaměstnaných na zkrácenou pracovní dobu tvoří více než 74 procent ženy.

Míra ekonomické aktivity (podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných k počtu všech osob starších 15-ti let) dosáhla za obě pohlaví 57,3 % a proti stejnému období roku 2004 se snížila o 0,9 procentního bodu.

Počet nezaměstnaných, vypočtený na základě VŠPS, činil v prvním čtvrtletí 2005 celkem 16,9 tis. osob (z toho 8,0 tis. tj. 47,3 % tvořili muži). Proti stejnému čtvrtletí minulého roku se počet nezaměstnaných snížil o 2,4 tis. osob. Obecná míra nezaměstnanosti se podle výsledků výběrového šetření meziročně snížila o 0,9 bodu na 6,9 %. Na celkovém počtu nezaměstnaných se Pardubický kraj podílí 3,9 % a v rámci České republiky to je pátý nejnižší počet nezaměstnaných. Nejmenší podíl počtu nezaměstnaných je vykázan v Královéhradeckém a Libereckém kraji (3,5 %), nejvyšší pak v kraji Moravskoslezském (20,7 %).

NEZAMĚSTNANOST (Z ÚDAJŮ MPSV)

Počet neumístěných uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce činil k 31. 3. 2005 v kraji celkem 24 365 osob (z toho téměř 12 tis. žen, tj. 49,2 %) a proti stejnému období roku 2004 se počet neumístěných uchazečů snížil o 223 osob, tj. o 0,9 %. Počet uchazečů o zaměstnání se zvýšil na Pardubicku (o 2,3 %) a Ústeckoorlicku (o 2,5 %). Na Chrudimsku a Svitavsku došlo k poklesu neumístěných uchazečů o zaměstnání celkem o 4,6 %, resp. o 3,8 %.

Nezaměstnanost postihovala všechny věkové kategorie. Osoby ve věku do 20 let se podílely na celkovém počtu neumístěných uchazečů 4,5 %. Nejvyšší podíl, 14,2 %, představovaly osoby ve věku 20 – 24 let, následuje skupina uchazečů ve věku 50 – 54 let s podílem 14,1 %. Počet uchazečů ve věku 25 – 29 let představuje 12,6 % a 30 – 34 let 12,5 %.

Míra registrované nezaměstnanosti, zjištěná na základě evidence úřadů práce podle nové metodiky, dosáhla v kraji k 31. březnu 2005 hodnoty 8,89 %. Nejvyšší registrovaná míra nezaměstnanosti byla dosažena na Svitavsku (11,99 %), nejnižší pak v okrese Pardubice (7,03 %).

Pardubický kraj se s registrovanou mírou nezaměstnanosti, které je o 0,52 bodu nižší než celorepublikový průměr, umístil na 8. místě v rámci České republiky. Dlouhodobě je nejvyšší míra nezaměstnanosti vykazována v Ústeckém kraji (15,88 %). Oproti konci roku 2004 se zvýšila míra registrované nezaměstnanosti v okrese Pardubice a Ústí nad Orlicí, naopak ke snížení došlo v okrese Chrudim a Svitavy.

Z řad neumístěných uchazečů o práci se snížil počet žen proti stejnému období roku 2004 o 3,2 % na 11 984. Rovněž se snížil počet neumístěných absolventů škol, kteří vstupovali na trh práce a hledali své první zaměstnání prostřednictvím úřadů práce o 11,8 %. Počet občanů se změněnou pracovní schopností mezi uchazeči naopak stoupl o 2,4 % na 4 027 osob. Počet uchazečů o zaměstnání pobírajících příspěvek před nástupem do zaměstnání se proti stejnému období minulého roku snížil o 12,9 %, tj. o 1 277 uchazečů. Osoby pobírající příspěvek v nezaměstnanosti tvořily 35,4 % z celkového počtu neumístěných uchazečů.

Počet dlouhodobě nezaměstnaných, tzn. déle než 2 roky, tvoří 20,7 % všech nezaměstnaných, nejpočetnější skupinu z uchazečů o zaměstnání (26,3 %) tvoří osoby, které si najdou práci do 3 měsíců od

SOUHRNNÝ PŘEHLED

zaevidování na úřadu práce. Nezaměstnaní v kategorii 3 – 6 měsíců představují 21,0 % a v kategorii 12 – 24 měsíců 14,4 %.

Počet volných pracovních míst dosáhl k 31. 3. 2005 hodnoty 1 970, na jedno volné pracovní místo tak připadalo 12,4 uchazeče (11,2 v roce 2004). Proti stavu před rokem se počet volných míst absolutně snížil o 217 (tj. o 9,9 %). Proti srovnatelnému období minulého roku vzrostl počet volných pracovních míst v okrese Pardubice (o 22,7 %, tj. 114 pracovních míst) a v okrese Chrudim (6,5 %, tj. 33 pracovních míst). Naopak v okrese Ústí nad Orlicí a Svitavy došlo ke snížení počtu volných pracovních míst. Počet volných pracovních míst pro občany se změnou pracovní schopností stoupl ve třech okresech kraje (nejvíce na Svitavsku o 40 pracovních míst). Na Chrudimsku došlo naopak k poklesu o 58 pracovních míst.

V Pardubickém kraji tvoří téměř 46 % uchazečů o zaměstnání lidé se středním odborným vzděláním (vyučeni), 26,2 % se základním vzděláním a 14 % s úplným středním vzděláním s maturitou. Uchazeči o zaměstnání s vysokoškolským vzděláním představují pouhé 2,1 % z celkového počtu uchazečů.

ORGANIZAČNÍ STATISTIKA

Ke konci 1. čtvrtletí 2005 bylo ve statistickém Registru ekonomických subjektů Pardubického kraje, kde jsou evidovány všechny právnické a fyzické osoby, zapsáno 102,8 tis. subjektů. Za rok se jejich počet zvýšil o 1 394, tj. o 1,4 %.

Z hlediska právní formy připadal největší počet subjektů na fyzické osoby (nezapsané i zapsané v obchodním rejstříku), 73,2 tis. subjektů (tj. 71,2 % z celkového počtu). Dále bylo zaevidováno 5 302 samostatně hospodařících rolníků a 666 zemědělských podniků – fyzické osoby nezapsané v obchodním rejstříku, 5 571 fyzických osob ostatních, 6 651 společností s ručením omezeným, 514 akciových společností, 379 družstev, 30 státních podniků a 1 949 zahraničních osob.

Z hlediska hlavního třídění podle odvětvové klasifikace ekonomických činností se nejvíce podnikatelských subjektů zabývalo stejně jako v minulém roce obchodem a opravami motorových vozidel a spotřebního zboží (27,3 %), zpracovatelským průmyslem (15,1 %), činnostmi v oblasti nemovitostí a pronájmu a podnikatelskými činnostmi (14,3 %) a stavebnictvím (11,8 %).

Počet zaměstnanců neuvádí 28,7 % subjektů zapsaných v Registru ekonomických subjektů a 57,5 % subjektů nezaměstnává žádného pracovníka. Do kategorie 1 – 5 zaměstnanců se zařadilo 9,6 % subjektů, počet 6 – 9 pracovníků uvedlo 1,4 % subjektů a 10 – 19 zaměstnanců 1,3 % subjektů. V Registru ekonomických subjektů Pardubického kraje uvádí 100 a více zaměstnanců pouze 0,3 % firem.

STAVEBNÍ POVOLENÍ

Stavební úřady na území kraje vydaly k 31. 3. 2005 celkem 1 068 stavebních povolení v orientační hodnotě 1 993 mil. Kč v běžných cenách. Oproti minulému roku byl zaznamenán pokles počtu vydaných stavebních povolení o 12 %, tj. o 146 stavebních povolení. Současně se snížila i orientační hodnota staveb o 3,5 % (absolutně o 73 mil. Kč).

Z 60,3 % se na celkovém počtu stavebních povolení podílela stavební povolení pro budovy celkem, z toho z 59,6 % na bytové stavby a ze 40,4 % na nebytové stavby. Stavby k ochraně životního prostředí se na celkovém počtu stavebních povolení podílejí 19,3 % a ostatní stavby 20,4 %.

Počet vydaných stavebních povolení se ve sledovaném období zvýšil pouze v okrese Svitavy (o 2,8 %). Orientační hodnota staveb celkem se zvýšila v okrese Chrudim (o 16,6 %). Průměrná hodnota na jedno stavební povolení za sledované období vzrostla o 164,3 tis. Kč. K nárůstu průměrné hodnoty na jedno stavební povolení došlo v okrese Chrudim (o 611,1 tis. Kč) a Ústí nad Orlicí (o 182,1 tis. Kč), v ostatních okresech došlo k poklesu.

V počtu vydaných stavebních povolení se Pardubický kraj umístil až na 12. místě v rámci České republiky před krajem Libereckým a Karlovarským. Nejvíce stavebních povolení bylo vydáno ve Středočeském a Jihomoravském kraji.

SOUHRNNÝ PŘEHLED

BYTOVÁ VÝSTAVBA

Počet zahájených bytů za 1. čtvrtletí 2005 byl ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku o 209 bytů nižší (tj. o 35 %). Na tomto poklesu se podílely tři okresy Pardubického kraje, nejvíce okres Ústí nad Orlicí (úbytek 168 bytů). Nárůst počtu zahájených bytů byl zaznamenán pouze v okrese Pardubice (o 50,4 %). Z celkového počtu 388 zahájených bytů ve sledovaném období byl 161 byt v rodinných domech a 143 bytů v bytových domech.

V rámci Pardubického kraje byl počet dokončených bytů za 1. čtvrtletí letošního roku nižší o 29,4 % proti stejnému období minulého roku. Na poklesu počtu dokončených bytů v Pardubickém kraji se podílely okresy Chrudim (-58 bytů), Svitavy (-29 bytů) a Ústí nad Orlicí (-48 bytů). Okres Pardubice naopak vykázal nárůst počtu dokončených bytů o 30,9 %, tj. o 25 bytů.

K 31. 3. 2005 bylo v kraji rozestavěno celkem 6 559 bytů, což představuje nárůst proti stejnému období předchozího roku 3,3 % (absolutně 209 bytů). Rozestavěnost stoupla ve dvou okresech, nejvíce na Pardubicku (o 18,1 %). V okrese Ústí nad Orlicí došlo k poklesu rozestavěnosti o 3,3 % (tj. o 60 bytů), v okrese Chrudim o 2,4 %.

ZEMĚDĚLSTVÍ

Od počátku roku 2005 dosáhla výroba masa v jatečné hmotnosti v kraji celkem 8 041 tun, což je o 18,5 % méně než ve stejném období minulého roku. Z celkové produkce masa v Pardubickém kraji 67,1 % představuje výroba vepřového masa a 32,7 % masa hovězího. V rámci České republiky bylo ve sledovaném období vyrobeno 104 068 tun jatečného masa celkem (o 25 684 tun méně než v 1. čtvrtletí 2004), Pardubický kraj se umístil na 7. místě ze všech 14 krajů.

V 1. čtvrtletí 2005 se v Pardubickém kraji prodalo 65 408 tun obilovin celkem. Významný podíl na celkovém objemu prodeje měla pšenice (68,4 %) a ječmen (23,7 %). V 1. čtvrtletí letošního roku bylo prodáno téměř 2x více obilovin celkem než ve stejném období roku 2004.

Další důležitou plodinou byla řepka, které se v kraji prodalo oproti stejnému období minulého roku více o 5 433 tun a konzumní brambory (nárůst 23 %). V 1. čtvrtletí letošního roku se zvýšil prodej ovoce a 1,6 krát i prodej zeleniny. Pokles byl naopak zaznamenán v prodeji kukuřice na zrno a luštěnin celkem.

PRŮMYSL

V 1. čtvrtletí 2005 působilo v kraji 139 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci. Průměrný evidenční počet zaměstnanců v těchto podnicích ve sledovaném období proti stejnému období roku 2004 klesl o 87 osob (tj. o 0,2 %), přičemž nejvíce se snížil ve výrobě usní a výrobků z usní. Naopak k nejvyššímu nárůstu počtu zaměstnanců došlo ve výrobě pryžových a plastových výrobků (o 321 osobu, tj. o 29,8 %), výrobě základních kovů, hutnických a kovodělných výrobků (o 261 osobu, tj. o 8,4 %) a výrobě a opravách strojů a zařízení jinde neuvedených (o 7,0 %).

Průměrná měsíční nominální mzda se ve sledovaných průmyslových podnicích meziročně zvýšila o 3,1 %, tj. nárůst proti stejnému období minulého roku o 478 Kč. Nejnižší mzdy v kraji vykazuje odvětví zpracování dřeva, výroba dřevařských výrobků, kde průměrná měsíční mzda nedosáhla 10 tisíc Kč.

V porovnání mezi 14 kraji v rámci České republiky se Pardubický kraj umístil až na 13. místě ve výši průměrné nominální mzdy v průmyslu (15 678 Kč) před Olomouckým krajem. Průměrná mzda v našem kraji je o 1 948 Kč pod průměrem České republiky. Nad průměrem ČR se umístily pouze 4 kraje, nejvyšší mzdy byly dosaženy v Hlavním městě Praha (22 947 Kč).

STAVEBNICTVÍ

Za 1. čtvrtletí letošního roku klesl ve 126 stavebních firmách s 20 a více zaměstnanci se sídlem v kraji proti stejnému období minulého roku objem stavebních prací podle dodavatelských smluv (S)

SOUHRNNÝ PŘEHLED

v běžných cenách o 17,6 % (tj. o 265,2 mil. Kč). V tuzemsku bylo provedeno 98 procent stavebních prací podle dodavatelských smluv z celkového objemu „S“. Z toho nejvíce na nové výstavbě, rekonstrukcích a modernizacích (83,7 %), na opravu a údržbu připadlo 16,1 %. Objem stavebních prací podle dodavatelských smluv v zahraničí představoval téměř 2 procenta celkového objemu stavebních prací.

Objem stavebních prací podle dodavatelských smluv se proti stejnému období minulého roku snížil ve všech okresech Pardubického kraje. K nejvyššímu poklesu objemu stavebních prací podle dodavatelských smluv (o 44,3 %) došlo v okrese Chrudim. Největší objem stavebních prací podle dodavatelských smluv byl v 1. čtvrtletí letošního roku zaznamenán v okrese Pardubice, 467,4 mil. Kč v běžných cenách (s meziročním poklesem 4,6 %), což představuje 47,6 % z objemu stavebních prací v kraji.

Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve stavebnictví v Pardubickém kraji je o 2,7 % vyšší než ve stejném období minulého roku. K nepatrnému poklesu došlo v okrese Chrudim a Svitavy. Průměrná měsíční mzda ve stavebnictví v kraji dosáhla 13 667 Kč a zvýšila se pouze v okrese Pardubice (o 4,9 %). Nejvyšší průměrná mzda byla v okrese Pardubice 15 511 Kč, nejnižší v okrese Svitavy 11 751 Kč.

Objem základní stavební výroby (ZSV) se za 1. čtvrtletí 2005 snížil o 12,9 % a dosáhl hodnoty 928 mil. Kč. U tohoto ukazatele došlo v porovnání s minulým rokem ke snížení ve všech okresech kraje, nejvíce v okrese Ústí nad Orlicí. Také produktivita práce ze ZSV v kraji poklesla o 15,2 %, ke snížení došlo opět ve všech okresech Pardubického kraje.